

Congres Gemeentefinanciën

25 november 2019
Congrescentrum Orpheus
Apeldoorn

Werkwijze Structurele Effecten Omgevingswet (Effectenmodel)

Pieter Rosman – VNG
Contact: Omgevingswet@VNG.nl

Agenda

- Stellingen
- Achtergrond en ontwikkeling van het model
- Zelf aan de slag met de modellogica
- De Werkwijze Structurele Effecten Omgevingswet
- Hoe kan mijn gemeente meedoen?

Stellingen

1. Ik houd mij **langer dan 3 maanden** bezig met (de financiële kant van) de Omgevingswet.
2. Mijn gemeente heeft de **invoeringskosten** in beeld.
3. Mijn gemeente heeft daarvoor het **Financieel Dialoogmodel Omgevingswet** gebruikt als hulpmiddel.
4. Ik heb al bepaalde verwachtingen van de **Werkwijze Structurele Effecten Omgevingswet (effectenmodel)** voor mijn gemeente.

Achtergrond en ontwikkeling van het model

- Invoeringskosten: Financieel Dialoogmodel Omgevingswet
 - Sinds 2017. Jaarlijkse model update
- Structurele Effecten Omgevingswet
 - Niet alleen een model (Exceltool)
 - **Werkwijze met een model**
 - okt/nov 2019

Achtergrond en ontwikkeling van het model

DOEL:

- **Gemeente:**

Lange termijn structurele effecten van de Omgevingswet inzichtelijk maken, ter ondersteuning van de gemeentelijke strategische besluitvorming - ten aanzien van keuzes die voorliggen bij het invoeren van de Omgevingswet.

- **VNG:**

Bovenstaande faciliteren met Werkwijze Structurele Effecten

Achtergrond en ontwikkeling van het model

“Wat zou het straks structureel gaan kosten?”

(Te?) complex, (te)veel variabelen -> keuzes maken

Werkwijze Structurele Effecten Omgevingswet

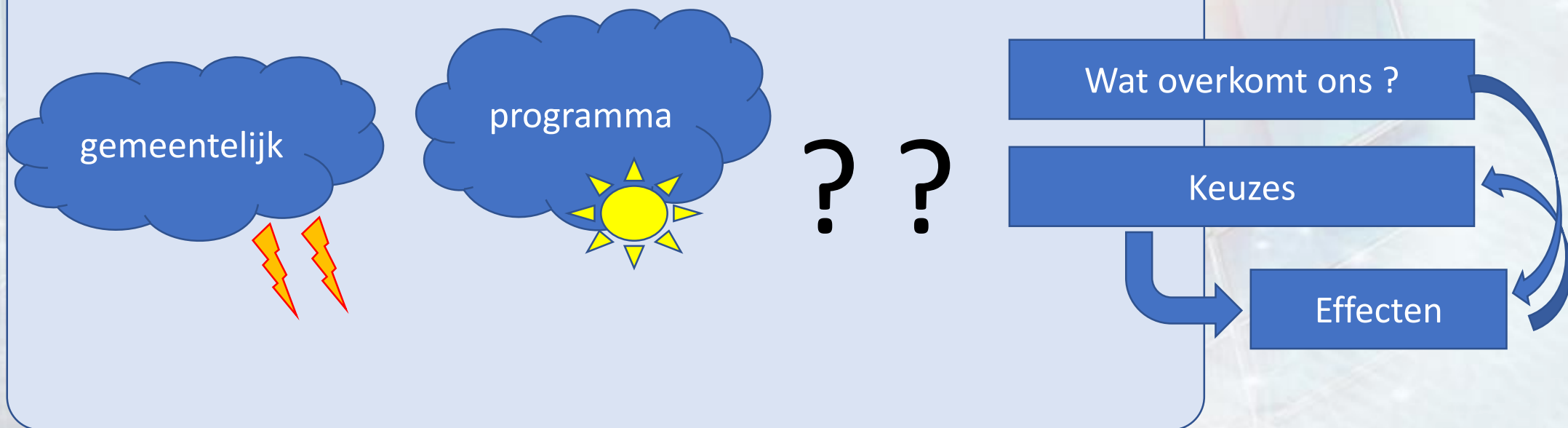
- Het op gang brengen van de dialoog
- Onderbouwing besluitvorming (financieel / kwalitatief)
- Een proces / werkwijze met ondersteunend hulpmiddel

-> GEEN begroting

-> GEEN oordeel over de te maken (of gemaakte) keuzes

Achtergrond en ontwikkeling van het model

“Wat kost die ingevoerde omgevingswet straks?”

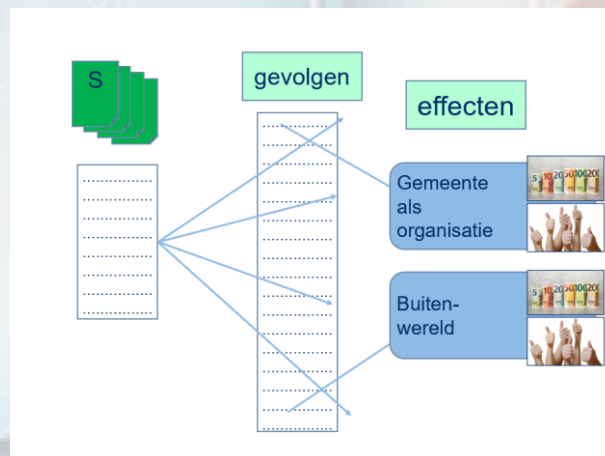

Werkwijze Structurele Effecten Omgevingswet

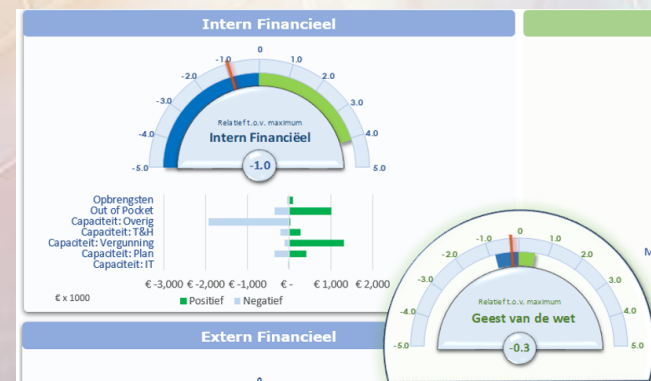
1. Begrijpen

2. Beredeneren

3. Berekenen

Werkwijze 1 – Begrijpen: Kennisniveau op orde

- **Algemeen:**
Stelselwijziging / Veranderingen / Doelstellingen / Data / etc.
- **3 Perspectieven die keuze beïnvloeden en (structureel) effect hebben**
 - Wet
 - Spiekbriefjes
 - Techniek
 - DSO
 - Gemeentelijke organisatie
- **Pragmatiek Transitiefase**
 - Hoe ga je de verandering door?
 - (Roadmap, Minimumlijstje,)

- Wat overkomt je?
- Wat valt er te kiezen?

Waar wil je naartoe?
Strategie: ambitie/visie

Van wet naar Keuzes (Spiekbriefjes)

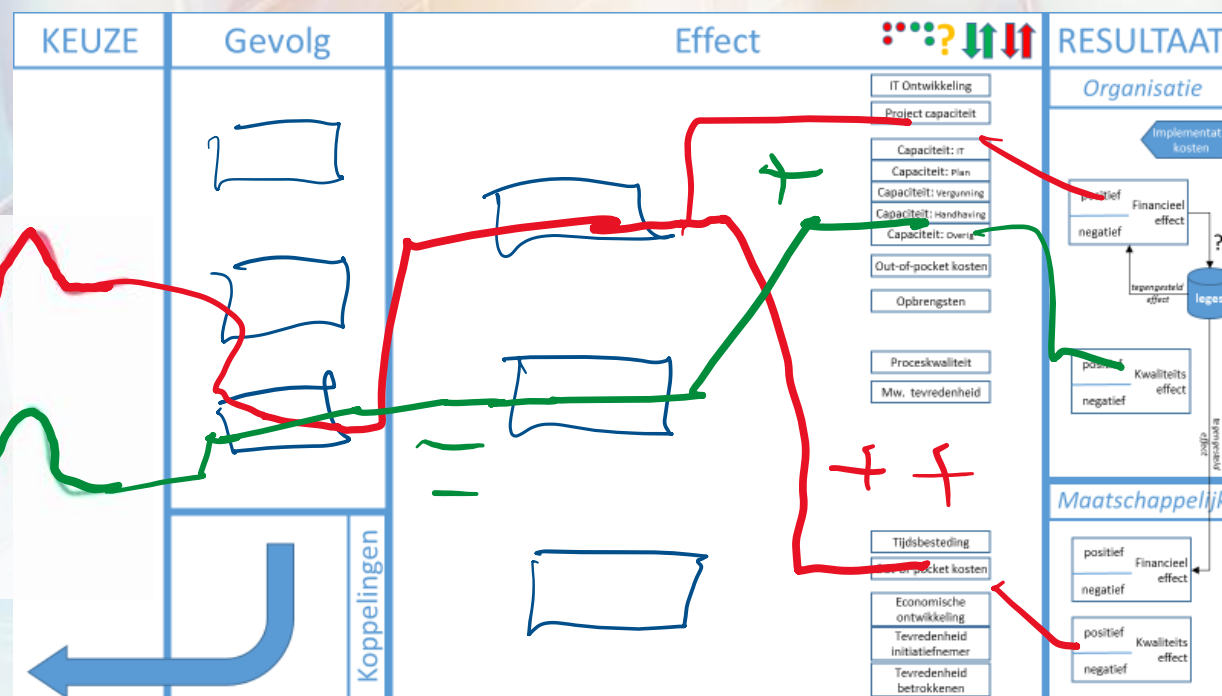
Wettelijke plichten en keuzemogelijkheden (TYPEN)	Onderwerp	Hoofdvraag	Vervolg vraag	Vervolg vraag	Toelichting
3	Gelijkstellingsbepaling	Gaat uw gemeente gebruikmaken van de gelijkstellingsbepaling?	-	-	Zie art. 11.9 Ow. Als uw gemeente een omgevingsvisie vaststelt voor de datum van inwerkingtreding van de wet, dan kunt u gebruik maken van de gelijkstellingsbepaling zodat deze omgevingsvisie ook geldt als zodanig na de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Om gebruik te kunnen maken van de gelijkstellingsbepaling moet de omgevingsvisie van uw gemeente wel voldoen aan de Omgevingswet.
1,2	Sturingsfilosofie	Welke verplichte of onverplichte maatschappelijke opgaven heeft uw gemeente?	Hoe ga uw gemeente daarop sturen?	Gaat uw gemeente hierbij reguleren, regisseren, stimuleren, faciliteren of loslaten?	Denk bijvoorbeeld aan de energietransitie.
		Welke kernkwaliteiten moet of gaat uw gemeente beschermen?	Hoe gaat uw gemeente deze kwaliteiten beschermen/behouden?	Gaat uw gemeente hierbij reguleren, regisseren, stimuleren, faciliteren of loslaten?	Denk bijvoorbeeld aan cultureel erfgoed.
		Welke rol heeft uw gemeente in de realisatie van doelen uit de omgevingsvisie?	Hoe verhoudt de rol van uw gemeente zich tot de voorziene rol van anderen?	Op welke manier gaat uw gemeente reguleren, regisseren, stimuleren, faciliteren of loslaten?	Denk bijvoorbeeld aan de uitvoering van projecten of aan omgevingswaarden.
1,2	Inhoud omgevingsvisie	Neemt uw gemeente meer onderwerpen op in de omgevingsvisie dan de 10 verplichte onderwerpen uit art. 1.2.2?	In hoeverre laat uw gemeente het vigerend beleid ten aanzien van deze onverplichte onderwerpen (geheel of gedeeltelijk) vervallen?	-	Dit heeft betrekking op art. 1.2.1 t/m art. 1.2.4 Omgevingswet.
		Welk thema's die gevolgen hebben voor de fysieke leefomgeving neemt uw gemeente op in de omgevingsvisie?	In hoeverre laat uw gemeente het vigerend beleid ten aanzien van deze onverplichte onderwerpen vervallen?	-	
		Wat is uw gemeente voornemens aangaande de kwaliteit van haar grondgebied?	Gaat uw gemeente een nulmeting uitvoeren?	-	Met een nulmeting wordt de huidige staat van het grondgebied in kaart gebracht.
		Wat is uw gemeente voornemens aangaande het gebruik van haar grondgebied?	Gaat uw gemeente een nulmeting uitvoeren?	-	Met een nulmeting wordt de huidige staat van het grondgebied in kaart gebracht.
		Wat is uw gemeente voornemens aangaande het beheer van haar grondgebied?	Gaat uw gemeente een nulmeting uitvoeren?	-	Met een nulmeting wordt de huidige staat van het grondgebied in kaart gebracht.
		Wat is uw gemeente voornemens aangaande het behoud van haar grondgebied?	Gaat uw gemeente een nulmeting uitvoeren?	-	Met een nulmeting wordt de huidige staat van het grondgebied in kaart gebracht.
		Is er in de omgevingsvisie van uw gemeente sprake van tegenstrijdige of meekoppelende voornemens of doelen?	Hoe gaat uw gemeente deze voornemens met elkaar in verband brengen?	-	Met 'meekoppelende voornemens' worden ambities bedoeld die elkaar versterken.
1,2	De vier milieubeginselen	Hoe gaat uw gemeente deze beginselen opnemen in de omgevingsvisie?	-	-	Artikel 191 van het 'Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie' kent 4 milieubeginselen. Dit zijn het voorzorgsbeginsel, het beginsel van preventief handelen, het beginsel dat milieuaantastingen bij voorrang aan de bron bestreden moeten worden en het beginsel dat de

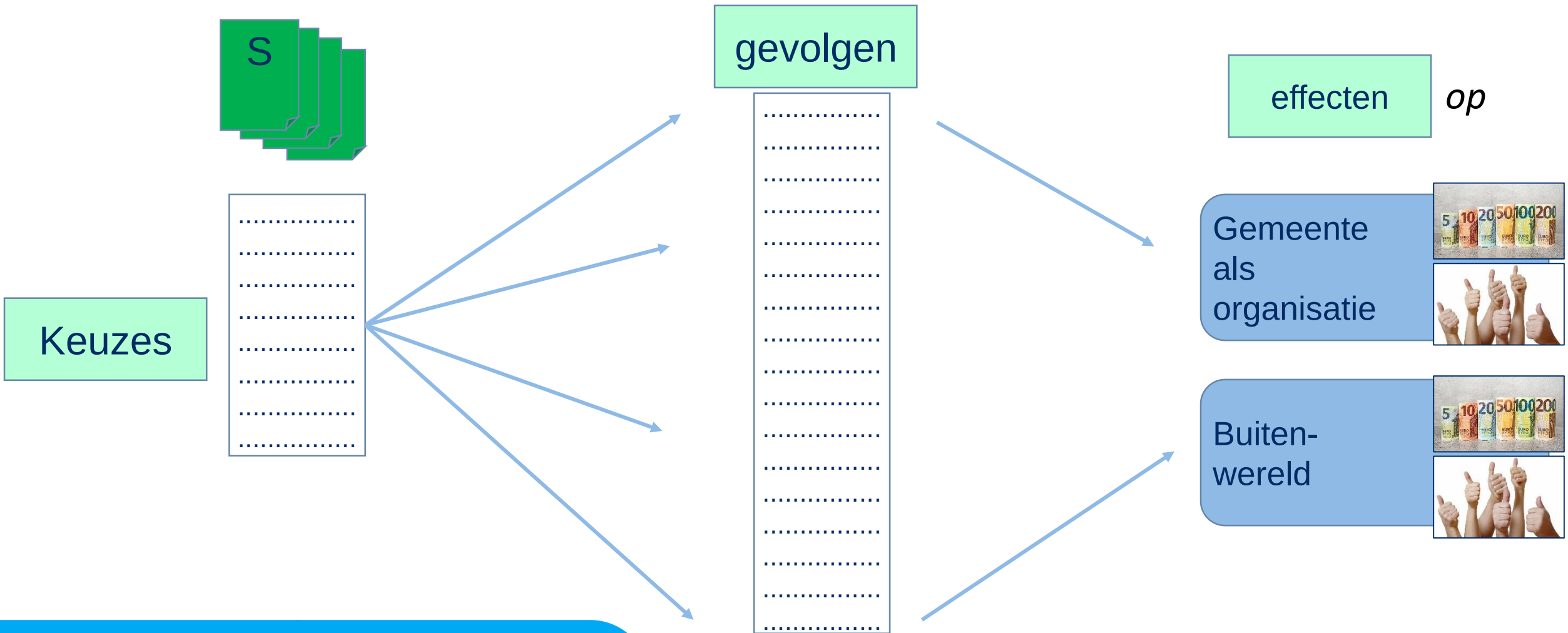
Werkwijze 2 – Beredeneren: Keuze- en effectenschema's

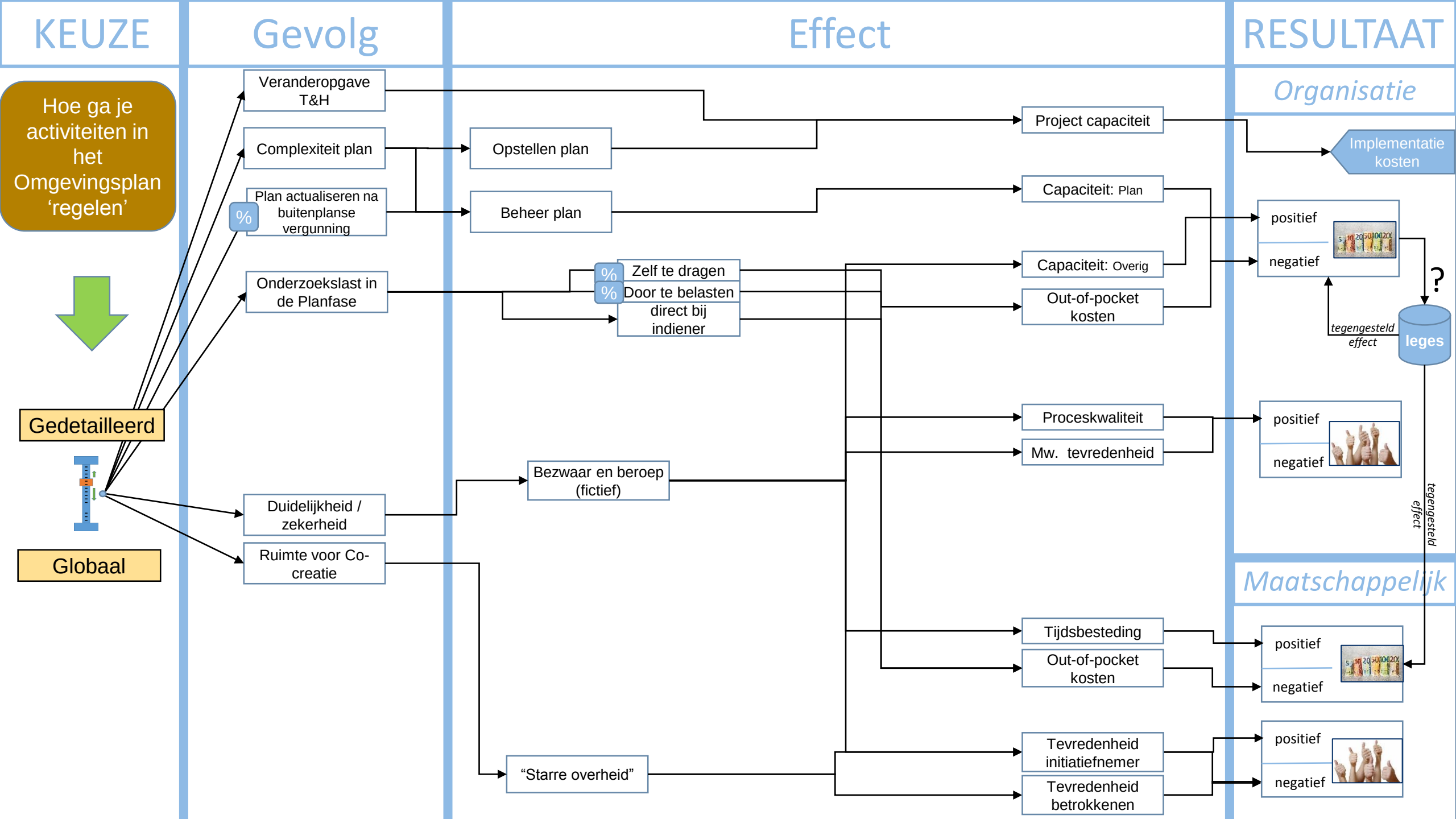
Werksessie – Keuze- en effectenschema's.
Doel: De model logica begrijpen en toepassen

Werkwijze
Structurele Effecten
Omgevingswet

Werkwijze 3 – Berekenen: effecten inzichtelijk in de Excel-tool

Werksessie – Effectenmodel

Doel: De logica zelf toepassen en de effecten van je keuzes in beeld brengen

- **Huiswerk vooraf**
Relevante kerngegevens gemeente inzichtelijk

3. Achtergrond – Van schema naar Excel rekentool

Stap 1: Uw gemeente vandaag

Het werkaanbod in uw gemeente: alle gegevens ten aanzien van de Omgevingswet ...

De inrichting van het werk:

Beschikbare Capaciteit (in FTE's)

Gemiddelde tijdsbestedingen voor een aantal activiteiten (vóór inwerkingtreding van de Stelselwijziging!)

Stap 2: Uw gemeente morgenochtend

Stap 3: De inrichtingskeuzes voor uw gemeente - morgenmiddag

Instrument: Omgevingsplan

Spiekbrieftje

De Bruidsschat

Bruidsschat regels ongewijzigd overnemen, of lokaal maken?

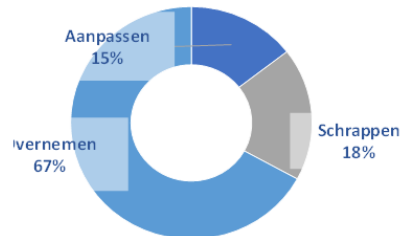
Overnemen

Lokaal maken

Bruidsschat regels lokaal maken door aanpassen of door schrappen?

Aanpassen

Schrappen

Bij de effecten ten aanzien van de Bruidsschat keuzes zijn ook een aantal aannames gedaan:

Activiteiten: waar op te nemen?

Het aantal te regelen activiteiten is niet voor elke gemeente hetzelfde. We zijn uitgegaan van een aanname van

80 activiteiten

wijzig:

Omgevingsplan vs verordening vs niet regelen

Via omgevingsplan

Verordeningen

Helemaal niet

Niet (32)
40%

'Morgenmiddag' voor gemeente Aa en Hunze

Intern

Maatschappelijk

Detail 1

Detail 2

Detail 3

Detail 4

Detail 5

Fullscreen

Scenarios

Controls

Bewaar scenario

Kies scenario

RESET

3. Achtergrond – Excel rekentool

- Wat zit er nu in de tool?
 - 8 keuzes
 - (aanpasbare) aannames
 - Dashboard met plussen en minnen

Keuze-effecten: Omgevingsplan

- a) Hoe activiteiten regelen (1)? Binnen of buiten het omgevingsplan (of helemaal niet)?
- b) Hoe activiteiten regelen (2)? Met algemene of beoordelingsregels?
- c) Gedetailleerdheid van het omgevingsplan

Keuze-effecten: Omgevingsvergunning

- a) Standaard verlengen met 6 weken
- b) Vooroverleg intensiveren
- c) Buitenplanse OPA

Geen of beperkte keuze, wel effect:

- a) Beheerkosten DSO-LV
- b) De bruidsschat per 1/1/'21

De uitkomsten voor uw gemeente: Morgenmiddag

Intern Financieel

Intern Kwalitatief

Geest van de wet

Extern Financieel

Extern Kwalitatief

Zo kan
het in het
effecten
model
weer-
gegeven
worden

Zelf aan de slag met de modellogica

De keuze: Met de auto of de trein naar het Congres.

De Gevolgen en Effecten....

KEUZE	Gevolg	Effect	RESULTAAT
Onderwerp: Hoe reis je naar het Congres in Apeldoorn? AUTO TREIN	↑ Benzine gebruik	↑ CO2 Uitstoot	Standaard Subcategorieën Milieu-impact
	<i>JIJZELF</i> positief negatief positief negatief <i>De buitenwereld</i> positief negatief positief negatief		

Gevolg

Effect

RESULTAAT

Standaard Subcategorieën

JIJZELF

positief

negatief

positief

negatief

De buitenwereld

positief

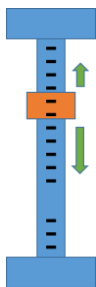
negatief

positief

negatief

KEUZE	Gevolg	Effect	RESULTAAT
Standaard Subcategorieën AUTO TREIN Groene stroom gebruik CO2 Uitstoot Milieu-impact			<i>JIJZELF</i> positief negatief positief negatief
			<i>De buitenwereld</i> positief negatief positief negatief

TREIN

Gevolg

Effect

RESULTAAT

Standaard Subcategorieën

JIJZELF

positief

negatief

positief

negatief

De buitenwereld

positief

negatief

positief

negatie

Hoe kan mijn gemeente meedoen?

- Model niet los verstuurd
- Werkwijze individueel of in kleine groepen gemeenten
- 'Intake' vooraf (kennisniveau, stand van zaken gemeente)
- Interesse: OMGEVINGSWET@VNG.NL
o.v.v. Structurele Effecten Omgevingswet

Congres Gemeentefinanciën

25 november 2019
Congrescentrum Orpheus
Apeldoorn

Werkwijze Structurele Effecten Omgevingswet

Dank voor de aandacht!

Pieter Rosman – VNG
Contact: Omgevingswet@VNG.nl